

EFFEKTUNDERSØGELSE 2015

Baggrund, metode og resultater

Indholdsfortegnelse

1. Rapportens baggrund og formål.....	3
2. Hovedresultat.....	3
3. Resume af baggrund og metode.....	3
4. Kort om effektmålingen	4
4.1. Målgrupper og målingsperioder	4
4.2. Undersøgelserform	4
5. Teoretiske begreber	5
5.1. Anvendelse af kompetencebegrebet	5
5.2. Begrebet 'self-efficacy'	5
5.3. Transfer-begrebet	6
6. Vægtning og score i spørgeskemaet	6
6.1. Værnepligtige	6
6.2. Kursister	7
7. Resultater af effektmålingerne.....	7
7.1. Hovedresultater og resultatkrav	8
7.2. Effektmåling af redningsspecialistuddannelsen	8
7.2.1. Hovedresultater	8
7.2.2. Personlige data	8
7.2.3. Anvendt kompetence	9
7.2.4. Anden form udbytte af værnepligten	12
7.2.5. Anvendelse af værnepligt i forhold til job og uddannelse.....	12
7.2.6. Egen vurdering af nye kompetencer som helhed	13
7.3. Effektmåling af beredskabsfaglige kurser	13
7.3.1. Hovedresultater for kursister på beredskabsfaglige kurser	13
7.3.2. Personlige data	14
7.3.3. Kursusdeltagelsen	14
7.3.4. Anvendt kompetence	15
7.3.5. Andet udbytte af kursusaktivitet	18
7.3.6. Forberedelse og støtte	18

1. Rapportens baggrund og formål

I forbindelse med Beredskabsstyrelsens indgåelse af en resultatkontrakt for 2015 med Forsvarsministeriet blev det aftalt, at der også i 2015 skulle foretages effektmålinger af de beredskabsfaglige kurser, som gennemføres på Beredskabsstyrelsens skoler, samt af redningsspecialistsuddannelsen (værnepligtsuddannelsen). Arbejdet med udformning, tilrettelæggelse, gennemførelse, analyse og afrapportering af effektmålingen er varetaget af Center for Uddannelse. Formålet med denne rapport er at præsentere resultaterne.

2. Hovedresultat

Hovedresultatet af effektundersøgelsen er, at resultatkravene for 2015 begge er opfyldt.

Undersøgelsen viser, at 91,2 % af de værnepligtige respondenter er enige eller meget enige i, at de kan bruge elementer af uddannelsen i det civile liv, og at de kan håndtere situationer i dagligdagen på en bedre måde, end hvis de ikke havde gennemført uddannelsen.

78,5 % af respondenterne på de beredskabsfaglige kurser er enige eller meget enige i, at deres beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet, samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse.

3. Resume af baggrund og metode

Formålet med effektmålingerne er at vurdere og dokumentere effekten af kurserne udbudt på skoleområdet og redningsspecialistuddannelsen samt at bidrage til at der løbende sker en kvalitetssikring, herunder faglig og pædagogisk udvikling. Effektmålingerne supplerer datamaterialet fra de løbende tilfredshedsmålinger og kursusevalueringer m.m. og kvalificerer på denne måde grundlaget for ajourføring og videreudvikling af kurserne og redningsspecialistuddannelsen.

I resultatkontrakten for 2015 blev der fastlagt følgende resultatkrav:

”Mindst 90 % af redningsspecialisterne erklærer sig efter uddannelse ”enige/meget enige” i, at de vil kunne bruge elementer af uddannelsen i det civile liv, og at uddannelsen til redningsspecialist har kvalificeret dem til at kunne håndtere såvel aktuelle som fremtidige situationer og opgaver i dagligdagen på en bedre måde, end hvis de ikke havde gennemført uddannelsen i redningsberedskabet” – og

”Mindst 78 % af kursisterne på skoleområdet giver udtryk for, at de erhvervede beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse for så vidt angår både afhjælpende og forebyggende tiltag”.

Resultatkravene udgør rammen og grundlaget for undersøgelserne, idet resultatkravene bl.a. tilsiger, at det er deltagerne selv, som forholder sig til deres egne kompetencer og anvendelse af uddannelsen/uddannelseselementerne. Det ligger endvidere i resultatkravet, at der ikke evalueres på enkeltkurser, men at det netop er deltagerens vurdering af samlede forløb og egen samlet kompetence, der er i fokus. Når den enkelte skal vurdere anvendelse af kompe-

tence, vil det samtidig være en vurdering af deltagerens vilje, motivation og muligheder for at anvende det lærte i en ny kontekst. Denne kontekst eller situation vil ikke være defineret på forhånd, netop fordi den ikke er kendt, hvorfor deltagerne også får mulighed for at give udtryk for en vurdering af og tiltro til egen formåen i forhold til opgaver og kontekster, som ikke er kendte på forhånd.

Endelig ligger der implicit i resultatkravet, at den samlede score i hver af undersøgelserne i sidste ende skal kunne summeres op, og at der skal kunne foretages en måling af graden af enighed. For at kunne gøre dette, er resultatkravet operationaliseret, og der er fastlagt en vægtning og score i de to skemaer.

I skemaet til *redningsspecialisterne* er det besvarelserne i forhold til uddannelseselementerne, som er afgørende. Her besvares spørgsmål, som drejer sig om anvendelse af indhold fra uddannelseselementerne 'indsats', 'redning', 'miljø' og 'førstehjælp'. Der er spurgt til kunnen/formåen og vilje til at handle.

I skemaet til *kursusdeltagerne* på de beredskabsfaglige kurser er vægten lagt på de spørgsmål, som drejer sig om anvendelsen af kompetencen. Her er skelnes der mellem i alt fem forskellige former for anvendelse/ikke anvendelse og nyttiggørelse af kompetencen. Tre af udfaldene betragtes som tilfælde, hvor kompetence har været nyttiggjort i forhold til resultatkravene.

4. Kort om effektmålingen

4.1. Målgrupper og målingsperioder

Målgruppen for effektmålingerne er alle, der har deltaget i kursusaktivitet på skoleområdet samt alle værnepligtige, der har afsluttet redningsspecialistuddannelsen inden for undersøgelsesperioden 1. april 2014 – 31. marts 2015.

Metodisk har gennemførelsen af én måling for den samlede undersøgelsesperiode den konsekvens, at tidspunktet for afslutning af aktiviteten vil være forskelligt for de værnepligtige respondenter. For kursusdeltagere på skoleområdet vil det være sådan, at aktiviteten kan have fundet sted på forskellige tidspunkter, samtidig med at den enkelte deltager kan have været kursist på flere kurser i den pågældende periode.

Disse omstændigheder anses imidlertid ikke for et centralt problem i forhold til effektmålingen, da det netop ikke har været ønsket at foretage en måling af tilfredsheden, eller at fokusere på enkelte uddannelsesaktiviteter, men derimod en måling af tilegnet, vurderet og anvendt kompetence på målingstidspunktet.

4.2. Undersøgelsesform

Effektmålingerne foretages på grundlag af et spørgeskema, som besvares elektronisk. Til brug for dataindsamling og analyse anvendes det webbaserede system SurveyXact. Logon til systemet er distribueret via e-boks. Beredskabsstyrelsen, Center for Uddannelse, er ansvarlig for målingsdesignet og for målingens gennemførelse, analyse og afrapportering.

Skemaerne er primært opbygget af spørgsmål med faste svarkategorier. Der optræder kun i et begrænset omfang spørgsmål af en mere åben eller kommenterende karakter. Spørgsmål

og svarkategorier har været de samme siden 2006, hvilket giver mulighed for samleanalyse og benchmarking. Det har fra starten af gennemførelsen af disse effektmålinger været intentionen, at spørgeskemaets data skulle kunne genereres rimelig enkelt, da det ville være en tilbagevendende undersøgelse, hvortil der kun kan anvendes få ressourcer til analyse af data.

5. Teoretiske begreber

5.1. Anvendelse af kompetencebegrebet

Kompetence defineres sædvanligvis relationelt som udfoldelse af kvalifikationer i en specifik sammenhæng. I en meget anvendt definition på kompetence beskrives det på den måde, at kompetence er et udtryk for et individs potentielle handleformåen i relation til en opgave, en situation eller en kontekst.

I den aktuelle effektmåling er det imidlertid sådan, at respondenterne ikke nødvendigvis har anvendt deres kompetencer, idet beredskab netop er kendetegnet ved en parathed til indgriben, hvis der opstår situationer, hvor det er nødvendigt. Derfor vil kompetence i denne sammenhæng være et udtryk for, hvad den enkelte efter egen vurdering føler sig i stand til at kunne, såfremt det bliver nødvendigt. Det enkelte individ har med andre ord nogle kvalifikationer, som kan aktualiseres – og det afgørende bliver, at han har tiltro til, at han faktisk har tilegnet sig disse kvalifikationer, og at han desuden har evne og vilje at bringe dem i anvendelse – folde dem ud som kompetencer.

Dette fremgår i øvrigt klart af resultatkravene, hvor de værnepligtige efter uddannelsen "vil kunne bruge elementer af uddannelsen i det civile liv", og hvor de beredskabsfaglige kurser skal bidrage til at de erhvervede kompetencer "nyttiggøres i beredskabet samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse for så vidt angår både afhjælpende og forebyggende tiltag".

Denne vurdering af egen kompetence og tiltro til egen formåen kan om nødvendigt beskrives med begrebet self-efficacy.

5.2. Begrebet 'self-efficacy'

Self-efficacy er et begreb, der forsøger at indfange individets overbevisning om egne evner inden for et givent område. Den mest dækkende, danske oversættelse af begrebet er formodentlig 'selv-mestring'. Self-efficacy er et udtryk for en tro på egne evner til at mestre eller håndtere en situation effektivt gennem stor tiltro til – og byggende på en forestilling om – egne evner. Det er et handlingsorienteret begreb, hvis forudsætninger er troen på, at mennesket kan ændre sig selv og sin situation. Begrebet er oprindelig individorienteret og sætter fokus på det kompetente individ.

Udgangspunktet er, at menneskets adfærd er påvirket af dets motivation, og at denne motivation er tæt forbundet med menneskets grad af self-efficacy. Self-efficacy er således et mål for, hvor stor tillid individet har til egen formåen og er derved med til at styre, hvordan det handler og hvilke handlinger, det overhovedet tør kaste sig over. Begrebet henviser til individets vurdering af egne evner og muligheder for at organisere og udføre specifikke handlinger.

Graden af tiltro til mestring af en situation virker ind på hvilke kræfter, den enkelte lægger i et arbejde, hvilke valg der træffes, hvor udholdende der arbejdes med opgaven og hvor meget

selvtillid (eller mangel på samme) den enkelte har i forhold til at nå et givet mål. Med begrebet betones det, at handlinger og adfærd har mere at gøre med troen på egne evner, end hvad den enkelte i virkeligheden er i stand til at præstere.

Self-efficacy ses som en væsentlig forudsætning for adfærd. En anden forudsætning er forventningerne til resultatet af en given handling, dvs. en forventning til udbyttet. For at udføre en handling er det ikke tilstrækkeligt, at man tror, man er i stand til det. Man må også tro på, at handlingen fører til forventet resultat, altså at man har positive forventninger til resultatet af egne handlinger. Desto mere man har tillid til egne handlinger og egen formåen, jo mere er man tilbøjelig til at forsøge at overkomme vanskelige situationer og udfordringer.

I forhold til undersøgelsen af effekt har self-efficacy sin relevans, idet der netop fokuseres på parathed i forhold til en ukendt opgave. Beredskabsstyrelsens centrale funktion er netop beredskab, og en af de væsentligste opgaver er – sat lidt på spidsen – at kvalificere til løsning af problemer og opgaver, som forhåbentlig ikke opstår. Det betyder, at der ikke nødvendigvis finder en udfoldelse af de tilegnede kvalifikationer sted, men at den enkelte derimod skal føle sig i stand til at løse en given opgave, hvis den opstår. Self-efficacy-begrebet dækker netop over en tro på egen formåen i forhold til en fremtid opgave.

5.3. Transfer-begrebet

Begrebet 'transfer' betyder overføring og det forbindes i en pædagogisk sammenhæng traditionelt med overføring af noget lært i en situation til anvendelse i en anden situation. Overføringen kan være fra en undervisningssituation til praksis, men det kan også være fra én praksis- eller hverdagsituation til en anden. Transfer- og overføringsbegrebet må forstås som en anvendelse af noget lært i en ny sammenhæng, og dermed også en videreføring og udvikling af det lærte, idet det tilpasses den nye kontekst. Transfer-begrebet er altså ikke blot et udtryk for en direkte overføring (transport) af viden eller færdigheder fra en lærings- til en anvendelseskontekst. Transfer er derimod et udtryk for en transformation af det lærte ind i en ny sammenhæng.

Når spørgsmålet om transfer er relevant i denne undersøgelsessammenhæng, så er det fordi, den enkelte deltager vurderer sin egen (potentielle) formåen og kompetence som en viden og færdighed, der er tilegnet i én sammenhæng og som skal udfoldes i en anden sammenhæng. Denne vurdering af overføringen og udfoldelsen af kompetencen i en ny sammenhæng rummer flere aspekter, idet vurderingen både kan vise tilbage til sammenhængen, hvori det nye er tilegnet, og vurderingen kan pege fremad mod anvendelsessammenhængen.

6. Vægtning og score i spørgeskemaet

6.1. Værnepligtige

I forlængelse af resultatkravet lægges vægten i undersøgelsen vedrørende redningsspecialistuddannelsen på besvarelsen af den del, hvor respondenterne vurderer deres tilegnede kompetencer i forhold til de fire centrale uddannelseselementer: Indsats, redning, miljø og førstehjælp. I forhold til en samlet vurdering af, hvorledes den værnepligtige efter endt uddannelse vurderer at være i stand til at anvende elementer fra uddannelsen, er denne del afgørende. Alle fire elementer har lige stor vægt.

Spørgsmålene udgøres af udsagn, som kan besvares ud fra kategorierne: Meget enig, enig, hverken enig eller uenig, uenig, meget uenig og kategorien 'ved ikke'. Der bliver overordnet spurgt til viden, færdigheder, holdninger og vilje til at anvende de tilegnede kompetencer.

For hvert uddannelseselement opgøres procentdelen af enige og meget enige i forhold til udsagnene. De fire uddannelseselementer, indsats, redning, miljø og førstehjælp, betragtes som ligeværdige uddannelseselementer.

6.2. Kursister

I forlængelse af resultatkravet lægges vægten i undersøgelsen af de beredskabsfaglige kurser på besvarelsen af den del, hvor respondenterne vurderer anvendelsen af deres kompetence. Her skelnes der mellem forskellige situationer, hvori kompetencen kan 'nyttiggøres' i forhold til en 'mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse'. Det betyder, at medarbejderen gennem et eller flere kurser godt kan tilegne sig ny viden og nye færdigheder, men hvis disse ikke - ifølge medarbejderen - kan udfoldes i arbejdet, så er der (selvfølgelig) ikke tale om, at kompetencen nyttiggøres.

'Anvendelse i nuværende job' kan betragtes som en direkte forlængelse af kursusaktivitet, hvor det så vil være afgørende, hvorledes medarbejderen vurderer kompetencen. 'Anvendelse i forbindelse med videre uddannelse' er lidt mere langsigtet nyttiggørelse af medarbejderens kompetencer, men i det omfang at medarbejderen selv vurderer, at det bidrager til en øget kompetence og en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse, så ligger det indenfor resultatkravet. 'Ikke anvendelse fordi der ikke har været situationer, som nødvendiggjorde anvendelse' dækker typisk over kurser, hvor kvalifikationer vedligeholdes, eller kurser hvor der trænes færdigheder i beredskab i forhold til situationer, som (endnu) ikke er opstået. Disse kompetencer vurderes også at ligge inden for resultatkravet.

Det afgørende bliver i disse tre tilfælde, hvorledes respondenterne vurderer deres kompetencer. Der er her i skemaet spurgt til tre niveauer, nemlig a) varetagelse af nye opgaver, b) varetagelse på en mere kvalificeret måde og c) varetagelse mere effektivt. Spørgsmålene i forhold til de tre niveauer udgøres af udsagn, som kan besvares ud fra kategorierne: meget enig, enig, hverken enig eller uenig, uenig, meget uenig og kategorien 'ved ikke'. For hvert af de tre niveauer opgøres procentdelen af enige og meget enige i forhold til de tre udsagn.

7. Resultater af effektmålingerne

Målingen omfatter 465 tidligere værnepligtige, hvoraf 132 har besvaret spørgeskemaet (svarprocent 29 %). Der blev endvidere udsendt 1025 henvendelser til kursusedtagere, hvoraf 297 har besvaret skemaet (svarprocent 29 %). For at opnå så præcise resultater som muligt gælder det for begge effektmålinger, at respondenter, der kun delvist har besvaret spørgeskemaet, også er medtaget i opgørelserne. Det betyder, at antallet af respondenter på enkelte spørgsmål er marginalt lavere.

For undersøgelser af denne karakter er svarprocenten for begge effektmålinger acceptabel. Der forekommer ikke umiddelbart store forskelligheder i svargruppernes sammensætning i forhold til kendskabet til totalpopulationen. Dertil kommer, at der kan konstateres tydelige sammenhænge og flere direkte sammenfald imellem undersøgelsesresultaterne fra effektmålingerne i årene 2006-2014. Undersøgelsesresultatet tegner med andre ord et meget stabilt og troværdigt

billede af effekten af de beredskabsfaglige uddannelser og værnepligtsuddannelsen, og tendensen i målingerne synes at være meget klar.

7.1. Hovedresultater og resultatkrav

I forhold til vurderingen af effekten har undersøgelsen vist, at resultatkravene er opfyldt.

Ved undersøgelsen af effekten af værnepligtsuddannelsen/redningsspecialistuddannelsen viste det sig, at 91,2 % af de værnepligtige er enige eller meget enige i, at de kan bruge elementer af uddannelsen i deres civile liv, og at de kan håndtere situationer i dagligdagen på en bedre måde, end hvis de ikke havde gennemført uddannelsen. Af de 91,2 % er 58 % meget enige og 33,2 % er enige.

Ved undersøgelsen af effekten af de beredskabsfaglige kurser viste det sig, at 78,5 % af respondenterne var enige eller meget enige i, at deres beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet, samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse.

7.2. Effektmåling af redningsspecialistuddannelsen

7.2.1. Hovedresultater

I forhold til hvert af uddannelseselementerne (indsats, redning, miljø og førstehjælp) angav størstedelen af respondenterne, at de var enige eller meget enige i udsagnene om, at de ud fra deres egen vurdering både havde færdigheder, viden og vilje til i hverdagsituationer at anvende den viden og handlekompetence, som de havde tilegnet sig gennem uddannelsen.

Næsten alle respondenterne mente, at de ville tilbyde deres hjælp med brandslukning, hvis en situation i deres hverdag krævede det, at de ville yde førstehjælp samt at de ville tilbyde deres hjælp med det, de kan og ved inden for redningsområdet, hvis der i dagligdagen opstod behov for det.

67,2 % af respondenterne har i forbindelse med jobsøgning henvist til kompetencer tilegnet under værnepligten, og en del har specifikt anvendt værnepligtsuddannelsen til at søge job inden for brand/redningsområdet.

I vurderingen af udbyttet af værnepligtsuddannelsen som helhed angav 95,9 %, at de var enige eller meget enige i, at de havde fået kompetencer, som de kan anvende i deres civile liv, og 94,4 % svarede, at de var enige eller meget enige i, at deres samlede kompetencer var blevet øget. Endvidere angav 67,8 %, at de var enige eller meget enige i, at de kunne klare opgaverne i dagligdagen på en bedre måde på grund af værnepligtsuddannelsen.

7.2.2. Personlige data

Langt størstedelen af de værnepligtige angiver at have afsluttet værnepligten for mellem et halvt og halvandet år siden. 48,5 % har afsluttet værnepligten for mellem et halvt og et helt år siden, mens 38,6 % angiver at have afsluttet værnepligten for mellem et helt til halvandet år siden.

Inden værnepligten havde 31,1 % afsluttet uddannelse, enten erhvervsuddannelse, mellem-lang videregående eller videregående uddannelse, 59,1 % havde en gymnasial uddannelse, mens 9,8 % alene havde en folkeskolebaggrund.

På undersøgelsestidspunktet var størstedelen enten under uddannelse (48,5 %) eller i arbejde (44,7 %), mens resten angav at være i gang med noget andet eller uden beskæftigelse.

31,2 % af respondenterne var tilknyttet Beredskabet, enten som frivillige (22,4 %) eller som ansatte (8,8 %), og yderligere 40 % overvejede at indgå i det frivillige beredskab. Begge resultater kan ses som en endog meget positiv og relevant sideeffekt af uddannelsen.

7.2.3. Anvendt kompetence

I skemaet er der spurgt til de værnepligtiges udfoldelse og anvendelse færdigheder og viden, deres kompetencer i forhold til de fire uddannelsesområder: Indsats, redning, miljø og førstehjælp samt mere socialiserende elementer af værnepligten (bl.a. fysisk form, personlig udvikling og kendskab til redningsberedskabet).

Indsats

I forhold til indsats er der blevet spurgt til anvendelse af brandslukningsmidler, forebyggelse af brand og brandfarlige situationer samt viljen og færdighederne til at udføre opgaver i forbindelse med brand. Endelig er der spurgt til, om den værnepligtige føler sig i stand til fortsat at udføre opgaver i forbindelse med brandslukning, såfremt han blev genindkaldt.

Udsagn	Meget enig/ enig
Jeg kan bruge brandslukningsmidler (fx pulver eller vand) på en mere effektiv måde end før værnepligtsuddannelsen	93,9 %
Efter min værnepligtsuddannelse er jeg blevet mere opmærksom på, hvad jeg skal gøre for at undgå at brand opstår	90,9 %
Jeg gør mere for at undgå, at der opstår brandfarlige situationer, end før min værnepligtsuddannelse	78,5 %
Hvis der i min dagligdag opstod behov for det, ville jeg tilbyde min hjælp med det, jeg ved og kan inden for faget brand	98,5 %
Hvis en situation i min dagligdag krævede det, ville jeg kunne udføre opgaver omkring brand, som jeg har lært det under min værnepligtsuddannelse	96,9 %
Hvis jeg blev indkaldt til redningsberedskabet igen i forbindelse med en brandslukningsopgave, er jeg overbevist om, at jeg stadig kan udføre de opgaver sammen med andre, jeg lærte at varetage som værnepligtig	86,8 %

I forhold til indsatsområdet er gennemsnitlig 59 % af respondenterne meget enige i udsagnene, og 31,9 % af respondenterne er enige i udsagnene. 9 % angiver en lavere vurdering.

Redning

I forhold til redning er der blevet spurgt til den værnepligtiges viden i forbindelse med en fastklemt tilskadekommen samt færdigheder i at frigøre en fastklemt mere effektivt end før værnepligtsuddannelsen. Endvidere er der spurgt til vilje og færdigheder i forbindelse med hjælp ved redningsopgaver. Endelig er der spurgt til, om den værnepligtige fortsat føler sig i stand til

at udføre redningsopgaver sammen med andre, som han har lært det under værnepligtsuddannelsen.

Udsagn	Meget enig/ enig
Efter min værnepligtsuddannelse er jeg blevet mere bevidst om, hvordan jeg skal forholde mig, når en tilskadekommen er fastklemmt, fx i en bil	98,4 %
Jeg kan mere effektivt frigøre en fastklemmt, fx i en bil eller bygning, end før min værnepligt	97,6 %
Hvis der i min dagligdag opstod behov for det, ville jeg tilbyde min hjælp med det, jeg ved og kan inden for faget redning	96,1 %
Hvis en situation i min dagligdag krævede det, ville jeg kunne anvende principperne fra redningstjenesten, som jeg har lært det under min værnepligtsuddannelse	91,3 %
Hvis jeg blev indkaldt til Redningsberedskabet igen i forbindelse med en redningsopgave, er jeg overbevist om, at jeg stadig kan udføre de opgaver sammen med andre, som jeg lærte at varetage som værnepligtig	84,9 %

I forhold til redningsområdet er gennemsnitlig 62,1 % af respondenterne meget enige i udsagnene, og 31,5 % er enige i udsagnene. 6,4 % angiver en lavere vurdering.

Miljø

I forhold til miljøområdet er der blevet spurgt til den værnepligtiges opmærksomhed omkring omgang med farlige stoffer samt om den værnepligtige fortsat føler sig i stand til at udføre opgaver sammen med andre i forbindelse med uheld med farlige stoffer, hvis han blev indkaldt.

Udsagn	Meget enig/enig
Jeg er mere opmærksom på, hvordan jeg skal omgås farlige stoffer i uheldssituationer, end før min værnepligtsuddannelse	89,6 %
Hvis jeg blev indkaldt til Redningsberedskabet igen i forbindelse med uheld med farlige stoffer, er jeg overbevist om, at jeg stadig kan udføre de opgaver sammen med andre, jeg lærte at varetage som værnepligtig	81,6 %

I forhold til miljøområdet er gennemsnitlig *41,6 % af respondenterne meget enige i udsagnene, og 44 % er enige i udsagnene. 14,4 % har en lavere vurdering.*

Førstehjælp

I forhold til uddannelsen i førstehjælp er der blevet spurgt til den værnepligtiges færdigheder i at yde førstehjælp til en bevidstløs uden vejrtrækning samt til en person med stærke blødninger. Endvidere er der spurgt til viljen og færdigheden til at kunne yde førstehjælp i dagligdagen, hvis behovet opstod.

Udsagn	Meget enig/enig
Jeg kan yde førstehjælp til en bevidstløs med eller uden vejrtrækning mere kvalificeret end før min værnepligtsuddannelse	93,6 %
Jeg kan yde førstehjælp til en med stærke blødninger på en mere kvalificeret måde end før	91,2 %
Hvis der i min dagligdag opstod behov for det, ville jeg yde førstehjælp	97,6 %
Hvis en situation i min dagligdag krævede det, ville jeg kunne udføre førstehjælp, som jeg har lært det under min værnepligtsuddannelse	96,0 %

I forhold til førstehjælpsområdet er gennemsnitlig *69,4 % af respondenterne meget enige i udsagnene, og 25,2 % er enige i udsagnene. 5,4 % angiver en lavere vurdering.*

Den samlede score for uddannelseselementerne

De fire uddannelseselementer betragtes som ligeværdige uddannelseselementer. Dette giver en samlet score for værnepligten:

Uddannelseselement	meget enig	enig	Total
Indsats	59,0 %	31,9 %	90,9 %
Redning	62,1 %	31,5 %	93,6 %
Miljø	41,6 %	44,0 %	85,6 %
Førstehjælp	69,4 %	25,2 %	94,6 %
Samlet (gennemsnitlig) score	58,0 %	33,2 %	91,2 %

91,2 % af respondenterne giver således samlet udtryk for, at de er enige eller meget enige i, at de har kunnet bruge elementer af uddannelsen i det civile liv, og at uddannelsen har kvalificeret dem til at kunne håndtere aktuelle og fremtidige opgaver på end bedre måde, end hvis de ikke havde gennemført værnepligten.

7.2.4. Anden form udbytte af værnepligten

I forhold til den mere socialiserende del af værnepligten er der blevet spurgt til, om den værnepligtige efter værnepligten gør mere for at holde sig i fysisk form, er bedre til at samarbejde og om han har udviklet sig personligt qua værnepligten.

Udsagn	Meget enig/enig
Jeg gør mere nu for at holde mig i fysisk form end før værnepligtsuddannelsen	44,8 %
I kraft af værnepligtsuddannelsen er jeg blevet bedre til at arbejde sammen med andre	75,2 %
Jeg synes, jeg har udviklet mig personligt gennem værnepligtsuddannelsen	92,0 %
Erhvervelsen af stort kørekort har gavnet mine jobmuligheder	51,2 %

Endelig er størstedelen (97,6 %) enige eller meget enige i, at de har fået en bedre forståelse af hvordan, hvordan redningsberedskabet fungerer i Danmark.

7.2.5. Anvendelse af værnepligt i forhold til job og uddannelse

Af de 125 respondenter, som har besvaret spørgsmålet, har i alt 84 respondenter (67,2 %) angivet, at de i forbindelse med jobsøgning har henvist til, at de har aftjent værnepligt i Beredskabsstyrelsen. Heraf har omkring 34 % af respondenterne specifikt angivet, at de har anvendt det til at søge arbejde inden for brand/redning.

48 % af respondenterne har efterfølgende anvendt elementer fra uddannelsen i forbindelse med deres arbejde. En stor del angiver, at de nu arbejder inden for brand og redning, men en del henviser også til, at de har anvendt deres kunnen inden for førstehjælp samt deres store kørekort. 28,8 % angiver, at de har henvist til og kunnet anvende dele af uddannelsen i forbindelse med efterfølgende uddannelse.

Endelig har 20,8 % haft glæde af deres værnepligtsuddannelse i forbindelse med deres fritidsliv.

7.2.6. Egen vurdering af nye kompetencer som helhed

Som afslutning på undersøgelsen er de værnepligtige blevet bedt om at vurdere deres udbytte af værnepligtsuddannelsen som helhed. De er blevet spurgt om, hvorvidt de har fået nye kompetencer gennem uddannelsen, som de kan anvende i deres civile liv, og om deres samlede kompetencer er blevet øget.

95,9 % af de værnepligtige er enige eller meget enige i, at de har fået nye kompetencer, som de kan bruge i deres civile liv, og 94,4 % svarer, at de er enige eller meget enige i, at deres samlede kompetencer er styrkede på grund af værnepligtsuddannelsen. Endelig vurderer 67,8 % af de værnepligtige, at de er i stand til at kunne klare deres opgaver i dagligdagen på en bedre måde pga. værnepligtsuddannelsen.

7.3. Effektmåling af beredskabsfaglige kurser

7.3.1. Hovedresultater for kursister på beredskabsfaglige kurser

297 kursister har besvaret spørgeskemaet ud af i alt 1025 kursister, svarende til en svarprocent på 29 %.

Respondenterne fordeler sig alders- og uddannelsesmæssigt bredt. Aldersmæssigt udgøres den største gruppe af de 50-59 årige (33,3 %), og som skolebaggrund har en stor del enten en gymnasial baggrund (38,7 %) eller 10. klassestrin (32 %). Uddannelsesmæssigt har respondenterne primært en mellemlang videregående uddannelse (36,9 %) eller en erhvervsfaglig (28,8 %). De største grupper har hovedbeskæftigelse i staten (34,2 %), i en kommune (29,2 %) eller i en privat virksomhed (24,7 %), og 53,2 % af respondenterne er ansat på fuld tid inden for beredskabet.

88,3 % har været på ét eller to kurser. 62,9 % har været på ét kursus. 11,6 % har været på tre eller flere kurser. 40,4 % har været på kursus mellem 1-5 dage. Tallene indikerer, at kursusedtageren typisk tager et enkelt kursus, eller deltager i en række kurser af længere varighed, formentlig som en del af et efteruddannelsesforløb.

Som egen årsag til deltagelsen i kursusaktivitet angives primært egen interesse (45,9 %) eller at det har været obligatorisk (45,9 %). 29,3 % angiver, at de er blevet opfordret til at deltage. Kursisterne var i meget høj grad motiverede for at deltage i kursusaktiviteten (86,4 %) og størsteparten (76,3 %) følte, at de havde forudsætninger for at deltage. Endelig har en del også forberedt sig på kursusaktiviteten; først og fremmest på eget initiativ og i mindre grad ved inddragelse af nærmeste leder/arbejdspladsen.

Som den mere arbejdsmæssige årsag til deltagelsen angives det primært, at det har været vedligeholdelse af kvalifikationer (51,4 %) eller forberedelse til nye arbejdsopgaver (36,6 %).

80,1 % af respondenterne angiver, at de har anvendt deres nye kompetencer i arbejdet. Hertil kommer, at for en del (5,2 %) har kursusaktiviteten været en del af et uddannelsesforløb med et beredskabsfagligt sigte, og en del (11,5 %) angiver, at de ikke har haft mulighed for at anvende deres kompetencer, fordi de ikke har været i situationer, hvor de har været nødvendige. I forhold til disse grupper viser det sig, at 78,5 % af den samlede respondentgruppe er enige eller meget enige i, at deres beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse. 18,4 % har en lavere vurdering af at deres kompetencer nyttiggøres, og blot 3,1 % har tilegnet sig kompetencer, som ikke nyttiggøres i beredskabet.

Som yderligere gevinster ved kursusaktiviteten giver en væsentlig del (66,9 %) udtryk for, at kursusaktiviteten har styrket deres faglige netværk, øget forståelsen af redningsberedskabet (54,6 %) samt skabt lyst til mere uddannelse (64,8 %). 56,4 % er enige eller meget enige i, at de gennem kursusaktiviteten er blevet opmærksomme på nye kompetencebehov hos dem selv.

Endelig fremgår det, at den nærmeste leder har forholdt sig til kursusaktiviteten, især ved at tale med medarbejderen om aktiviteten (24,9 %). 54,7 % angiver imidlertid, at der ikke har været nogen forberedelse fra lederen/arbejdspladsen.

Derimod forbereder hovedparten af kursisterne sig fra egen side, størstedelen ved at gennemgå kursusmaterialet, eller ved at tale med en kollega, som havde deltaget i noget lignende. Samtidig angiver 6,2 %, at der ikke var nogen form for egen-forberedelse. Efter kursusaktiviteten har langt den største del af kursisterne (84,1 %) oplevet, at den nærmeste ledelse har haft kendskab til den nye kompetence, og en stor del (52,4 %) har også udtrykt sig positivt herom.

Samlet er billedet således i forhold til forberedelse og støtte, at respondenterne føler sig motiverede og forberedte, og at der også generelt er opmærksomhed på kursusdeltagelsen. Det er imidlertid et væsentligt fokus- og udviklingsområde til en mere effektiv og kvalificeret udnyttelse af medarbejdernes ressourcer, hvis forberedelse og støtte er målrettet og systematisk. Resultaterne viser, at der fortsat er muligheder for udvikling af mere indgående – målrettede, systematiske og strategiske - forberedelser til kursusdeltagelsen, især fra arbejdspladsens/nærmeste leders side.

Generelt afspejler effektundersøgelsen, at kursusaktiviteten ifølge respondenternes udsagn medvirker til at udvikle kompetencer, som efterfølgende udfoldes og nyttiggøres i form af en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse. Resultatkontraktens mål er således indfriet, idet 78,5 % giver udtryk for at deres beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse.

7.3.2. Personlige data

Aldersmæssigt er den største gruppe af kursisterne (33,3 %) mellem 50-59 år, og som skolebaggrund angiver 38,7 % at have en gymnasial baggrund og 32 % at have 10. klassesettrin. 36,9 % har herefter en mellemlang videregående uddannelse (3-4 år) og 28,8 % har en kort erhvervsuddannelse (et år).

Kursisterne har især deres hovedbeskæftigelse i staten (34,2 %), i en kommune (29,2 %), eller i en privat virksomhed (24,7 %). Den største del af respondenterne er fuldtidsbeskæftigede inden for beredskabet (53,2 %), mens resten enten er ansat på deltid (20 %), er frivillige (12,9 %) eller ikke tilknyttet beredskabet (13,9 %).

7.3.3. Kursusdeltagelsen

Kursusdeltagerne har angivet, hvor de har deltaget i kursus, samt hvor mange kurser og kursusdage, de har haft. 77,4 % af kursisterne har været på Beredskabsstyrelsen Teknisk Skole i Tinglev, 37,3 % har været på Kursuscenteret i Snekkersten og 6,8 % angiver også at have deltaget i kursus andre steder.

Antal kurser	Respondenter	Procent
1 kursus	183	62,9 %
2 kurser	74	25,4 %
3 kurser	19	6,5 %
4 kurser	5	1,7 %
Flere end 4 kurser	10	3,4 %
Antal kursusdage		
1-5 dage	118	40,4 %
6-10 dage	41	14,0 %
11-15 dage	56	19,2 %
16-20 dage	22	7,5 %
Flere end 20 dage	55	18,8 %

Af tabellen fremgår det, at 88,3 % har været på ét eller to kurser. 62,9 % har været på ét kursus, og 40,4 % har været på kursus mellem 1-5 dage. Tallene indikerer, at kursusdeltageren typisk tager et enkelt kursus, eller deltager i en række kurser af længere varighed, formentlig som en del af et efteruddannelsesforløb.

34,1 % angiver, at deres kursusaktivitet har været en del af et videreuddannelsesforløb, 42,4 % svarer at formålet har været efteruddannelse, og 19,3 % svarer at formålet med deres kursusaktivitet har været vedligeholdelse af kvalifikationer. Som årsag til deltagelsen svarer 45,9 %, at det var obligatorisk, 29,3 % blev opfordret til det, og 45,9 % svarer samtidig, at det var af egen interesse. Deltagelsen i kursusaktiviteten var især forbundet med forberedelse til nye opgaver eller vedligeholdelse af kvalifikationer, men en del (18,3 %) angiver også, at det var pga. nye arbejdsopgaver.

Årsag til deltagelse	Respondenter	Procent
Det var obligatorisk	133	45,9 %
Jeg blev opfordret til det	85	29,3 %
Det var af egen interesse	133	45,9 %
andet	5	1,7 %
Kursusaktivitetens sammenhæng med nuværende arbejdsopgaver		
Det var vedligeholdelse af mine kvalifikationer	149	51,4 %
Jeg havde fået nye arbejdsopgaver	53	18,3 %
Det var forberedelse til nye arbejdsopgaver	106	36,6 %
Der var ingen direkte sammenhæng mellem aktivitet og arbejde	20	6,9 %
Andet	10	3,4 %

7.3.4. Anvendt kompetence

I forhold til den opnåede kompetence er der indledningsvis blevet spurgt til, om deltagerne har anvendt deres nye kompetence. Anvendelse skal her forstås i flere betydninger, idet deltagerne kan have anvendt kompetencen umiddelbart i deres job, men kursusaktiviteten kan også være en del af et kvalificeringsforløb og som sådan først blive bragt i anvendelse på et senere tidspunkt. Der kan også være tale om, at kursusaktiviteten har bestået i forskellige former for vedligeholdelse af kompetence. Endelig kan der være nogle, som har deltaget i kursusaktivitet af egen interesse og uden noget egentligt eller umiddelbart mål, der er relateret til den nuværende beskæftigelse.

Anvendelse af kompetence	Respondenter	I pct.
1) JA, jeg har anvendt mine nye kompetencer i mit job	230	80,1 %
2) NEJ, men kursusaktiviteten er en del af et uddannelsesforløb	15	5,2 %
3) NEJ, der har ikke været situationer, hvor mine nye kompetencer har været nødvendige	33	11,5 %
4) NEJ, jeg har været i situationer, hvor mine nye kompetencer kunne anvendes, men jeg fik ikke mulighed for det	4	1,4 %
5) NEJ, jeg forventer ikke at få brug for mine nye kompetencer i mit job	5	1,7 %
Respondenter	287	100,0 %

Som det fremgår af tabellen er kompetencen umiddelbart blevet anvendt af 80,1 % af respondenterne (svarkategori 1), mens det for 16,7 % (svarkategori 2+3) har været enten en del af et uddannelsesforløb, eller kompetencerne har endnu ikke været nødvendige at udfolde.

1) JA, jeg har anvendt mine nye kompetencer i mit job (230 respondenter af 287)

Udsagn	enig + meget enig	procent
Jeg kan varetage nye arbejdsopgaver som følge af mine nye kompetencer	96+84= 180	62,7 %
Jeg kan varetage mine arbejdsopgaver mere kvalificeret end tidligere som følge af mine nye kompetencer	107+94= 201	70,0 %
Jeg kan varetage mine arbejdsopgaver mere effektivt end tidligere som følge af mine nye kompetencer	90+91= 181	63,1 %
Gennemsnit – anvendelse 1)		65,3 %

2) NEJ, men kursusaktiviteten er en del af et uddannelsesforløb (15 respondenter af 287)

Udsagn	enig + meget enig	procent
Jeg forventer at kunne varetage nye arbejdsopgaver som følge af mine nye kompetencer	1+7= 8	2,8 %
Jeg forventer at kunne varetage mine nye arbejdsopgaver kvalificeret som følge af mine nye kompetencer	1+8= 9	3,1 %
Jeg forventer at kunne varetage mine nye arbejdsopgaver effektivt som følge af mine nye kompetencer	2+6= 8	2,8 %
Gennemsnit – anvendelse 2)		2,9 %

3) NEJ, der har ikke været situationer, hvor mine nye kompetencer har været nødvendige
(33 respondenter af 287)

Udsagn	enig + meget enig	procent
Jeg forventer, at jeg kan anvende mine nye kompetencer, hvis der opstår situationer, hvor de er nødvendige	15+15= 30	10,5 %
Jeg forventer, at jeg kan løse opgaver kvalificeret på grundlag af mine nye kompetencer, hvis der opstår situationer, hvor de er nødvendige	13+17= 30	10,5 %
Jeg forventer, at jeg kan løse opgaver effektivt på grundlag af mine nye kompetencer, hvis der opstår situationer, hvor de er nødvendige	11+17= 28	9,8 %
Gennemsnit – anvendelse 3)		10,3 %

Dette giver et målopfyldelsestal, som angiver et gennemsnit for, hvor mange der var enige eller meget enige i, at de kan anvende deres tilegnede kompetencer til at varetage opgaver i beredskabet mere kvalificeret og effektivt end tidligere:

Anvendelse – enig og meget enig	procent
1) JA, jeg har anvendt mine kompetencer	65,3 %
2) NEJ, men kursusaktiviteten er en del af et uddannelsesforløb	2,9 %
3) NEJ, der har ikke været situationer, hvor mine nye kompetencer har været nødvendige	10,3 %
Resultat	78,5 %

Den samlede målopfyldelse er dermed **78,5 %** som er enige eller meget enige i, at deres erhvervede beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse.

Ja, jeg har anvendt mine kompetencer i mit job

For de 230 respondenter, som har svaret, at de har anvendt deres nye kompetencer i jobbet, gælder det, at de enige eller meget enige i udsagnene:

- 78,2 % af gruppen kan varetage nye opgaver som følge af nye kompetencer,
- 87,4 % af gruppen kan varetage arbejdsopgaverne mere kvalificeret end tidligere,
- 78,7 % af gruppen kan varetage arbejdsopgaver mere effektivt end tidligere.

I forhold til den *samlede* respondentgruppe er 65,3 % af respondenterne enige eller meget enige i, at de kan varetage nye arbejdsopgaver mere kvalificeret og effektivt end tidligere.

Nej, men kursusaktiviteten er en del af et uddannelsesforløb

For de 15 respondenter, som har svaret, at kursusaktiviteten har været en del af et uddannelsesforløb, gælder det, at de er enige eller meget enige i udsagnene:

- 57,1 % af gruppen forventer at kunne varetage nye arbejdsopgaver
- 64,2 % af gruppen forventer at kunne varetage arbejdsopgaverne mere kvalificeret
- 57,2 % af gruppen forventer at kunne varetage arbejdsopgaverne mere effektivt.

I forhold til den *samlede* respondentgruppe er 2,9 % af respondenterne enige eller meget enige i, at de kan varetage nye arbejdsopgaver mere kvalificeret og effektivt end tidligere.

Nej, der har ikke været situationer hvor mine nye kompetencer har været nødvendige

For de 33 respondenter, som har svaret, at de har tilegnet sig nye kompetencer, som der (endnu) ikke har været situationer, hvor det har været nødvendigt at anvende dem, gælder det, at de er enige eller meget enige i udsagnene:

- 93,8 % af gruppen forventer at kunne anvende de nye kompetencer, hvis der opstår situationer, hvor de er nødvendige,
- 93,7 % af gruppen forventer at kunne løse opgaver mere kvalificeret på grundlag af de nye kompetencer, hvis der opstår situationer, hvor de er nødvendige,
- 87,5 % af gruppen forventer at kunne løse opgaver mere effektivt på grundlag af de nye kompetencer, hvis der opstår situationer, hvor de er nødvendige.

I forhold til den samlede respondentgruppe er 10,3 % af respondenterne enige eller meget enige i, at de kan varetage nye arbejdsopgaver mere kvalificeret og effektivt end tidligere.

På baggrund af den fastlagte metode til målopfyldelse kan det altså konstateres, at den samlede gruppe af respondenter, som er enige eller meget enige i, at deres erhvervede beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse er 78,5 %.

For de øvrige respondenter gælder det, at de enten giver udtryk for, at de ikke har haft mulighed for at anvende deres kompetencer på trods af, at de har været i situationer, hvor de faktisk kunne anvendes *eller* at de ikke forventede at få brug for deres kompetencer i deres job.

I forhold til nyttiggørelsen af respondenternes kompetence betyder dette af

- 78,5 % er enige eller meget enige i, at deres kompetencer nyttiggøres
- 18,4 % har en lavere vurdering end enig/meget enig i, at deres kompetencer nyttiggøres
- 3,1 % har tilegnet sig kompetencer som ikke nyttiggøres i beredskabet.

7.3.5. Andet udbytte af kursusaktivitet

I undersøgelsen er der også blevet spurgt til forhold som har karakter af 'sidegevinster' ved kursusaktiviteten. Der er her tale om udvikling af netværk, øget forståelse af beredskabet samt lyst til videre uddannelse, som kan ses som forhold, der ikke direkte har beredskabsfaglig betydning på kort sigt, men som naturligvis har både personlig og - på længere sigt også - beredskabsfaglig betydning.

Her giver 66,9 % udtryk for, at de er enige eller meget enige i, at kursusaktiviteten har styrket deres faglige netværk. 54,6 % er enige eller meget enige i, at de har fået en bedre forståelse af redningsberedskabet. 64,8 % er enige eller meget enige i, at de har fået lyst til mere uddannelse.

Endelig er 56,4 % enige eller meget enige i, at de på grund af kursusaktiviteten er blevet mere opmærksomme på nye kompetencebehov hos dem selv.

7.3.6. Forberedelse og støtte

Udbyttet af kursusaktivitet er afhængigt af såvel forberedelsen som den efterfølgende støtte til udfoldelsen af de nye kompetencer.

Af besvarelsene fremgår det, at lederen havde forholdt sig til kursusaktiviteten hos respondenterne, enten ved at tale med medarbejderen om kursusaktiviteten (24,9 %), ved at henvise til en erfaren kollega (5,5 %), ved at give medarbejderen nye arbejdsopgaver (3,8 %) eller ved at tilbyde noget læsestof, fx kursusmappe (4,8 %). 54,7 % angav imidlertid, at der ikke var forberedelse forbundet med kursusaktiviteten fra lederens/arbejdspladsens side.

Kursisterne har derimod i vidt omfang selv forberedt sig. Størstedelen har gjort det ved at gennemgå kursusmaterialet (47,8 %), tale med en kollega (27,7 %), som havde deltaget i noget lignende, eller overveje hvordan kursusaktiviteten kunne bruges i det daglige arbejde (8,3 %). 6,2 % forberedte sig slet ikke.

8 % følte sig uforberedte eller ikke så godt forberedte – resten følte sig forberedte. Næsten samtlige respondenter (98,9 %) giver udtryk for, at de var motiverede, og hovedparten tilkendegiver, at de helt bestemt havde forudsætninger for at deltage (76,3 %).

Indtrykket er således, at respondenterne er motiverede, har gode forudsætninger for at deltage, og at en del også både gennem deres leder og på eget initiativ har forberedt sig på kursusaktiviteten. Undersøgelsen afdækker imidlertid ikke i hvilken grad, den fornødne motivation har været til stede, eller hvor godt forberedt på kursusaktiviteten, den enkelte kursist har reelt har været. En del af respondenterne angiver, at der ikke var forberedelse til kursusaktiviteten. Dette kunne pege på, at (målrettet og systematisk) forberedelse til kursusaktiviteten, på trods af respondenternes udmeldinger, fortsat kunne være et udviklingsområde for øget effektivitet, bedre udnyttelse af kursus-ressourcerne og styrkelse af læringsudbyttet.

I forhold til den efterfølgende anvendelse af kompetencerne, er der blevet spurgt til, hvorledes den nærmeste ledelse har ydet støtte; dels om ledelsen har kendskab til respondentens nye kompetencer, dels om dette er positivt anerkendt og dels om ledelsen har givet udtryk for, at medarbejderen kunne få mulighed at anvende de nye kompetencer, hvis der opstod behov for det.

Langt den største del, 84,1 %, er enige eller meget enige i, at den nærmeste ledelse har kendskab til medarbejderens nye kompetencer, og 52,4 % er enige eller meget enige i, at ledelsen har udtrykt sig positivt om de nye kompetencer. Endelig er 59,5 % enige eller meget enige i, at den nærmeste ledelse har givet udtryk for, at medarbejderen kan få mulighed for at anvende de nye kompetencer, hvis der opstår behov for det.

Samlet er det generelle billede således af forberedelsen og støtten, at respondenterne føler sig motiverede og forberedte på kursusaktiviteten, og at de har forudsætninger for at deltage. Ledelsen har sædvanligvis kendskab til medarbejderens nye kompetencer og en stor del har også udtrykt sig positivt om de nye kompetencer. Det er samtidig klart, som det er nævnt tidligere, at netop forberedelsen og den efterfølgende støtte, også i tid, rum og opgaver, til udfoldelsen af de nye kompetencer er vigtig både for at fastholde og udvikle kompetencerne samt forankre læringsudbyttet i praksis. Det er – og vil altid være – et væsentligt udviklingsområde for mere effektiv og kvalificeret udnyttelse af medarbejdernes ressourcer, hvis forberedelsen og den efterfølgende støtte er systematisk og gennemtænkt i et udviklingsperspektiv.